

АНАЛІЗ ВАРІАЦІЇ ПОКАЗНИКІВ ГІДНОЇ ПРАЦІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

В сучасних умовах поглиблення євроінтеграційних процесів необхідність створення умов гідної праці становиться особливо актуальним. Дослідження впровадження принципів гідної праці за окремими складовими в проводяться як в цілому по Україні, так і в регіональному розрізі [1]. Аналіз показників блоку «Гідна праця» по Україні у 2012-2013 рр. показав, що за усіма показниками спостерігалось зростання їх значень в середньому по країні [2, 3].

Найбільшу питому вагу у загальному індексі людського розвитку за блоком «Гідна праця» має показник «Частка працівників, які отримують зарплату менше 1,5 прожиткових мінімумів» (21,3%), а найменшу – «Рівень охоплення соціальним страхуванням» (13%). Тобто показник кількості працівників підприємств, заробітна плата яких можна вважати достатньою для простого фізичного відтворення з урахуванням кількості членів домогосподарств залишається на ринку праці України найбільш пріоритетним, на другому місці знаходиться показник рівня безробіття (19,3%), потім три позиції з практично однаковою вагою займають такі показники, як «Рівень зайнятості населення» (15,9%), «Співвідношення середньої та мінімальної заробітних плат» (15,6%) та «Частка працівників, які працюють в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам» (14,8%). Дана ситуація показує, що не дивлячись на зміни в економіці України, введення нових методів управління на підприємствах в умовах посилення євроінтеграційних процесів на перших місцях для працівників є можливість отримувати гідну заробітну плату та мати роботу, а на останніх місцях – відповідні умови праці. Це свідчить, що по-перше, в нашій країні недостатня розвивається ринок страхових послуг, а, по-друге, на підприємствах за останні роки залишаються практично незмінними умовами праці.

Також проведений аналіз дозволив виявити, що у 2013 р. порівняно з 2012 р. найбільше зростання відбулося за показником «Частка працівників, які працюють в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам» (1,3%). Тобто, не зважаючи на невисокий вплив даного показника на індекс людського розвитку в Україні, можна сказати, що з'являються тенденції щодо покращання стану безпеки, гігієни та сприятливих умов праці працівників підприємств. Проте, за даним показником спостерігався і найвищий відсоток у розкіді даних навколо середнього: у 2012 р. – 35,5%, у 2013 р. – 39,1%. Це свідчить про те, що по регіонам України відбувається нерівномірне впровадження заходів щодо зміни умов безпеки, гігієни та сприятливих умов

праці.

Результати аналізу показали, що найбільш стабільними і однорідними відбуваються зміни за показником «Рівень зайнятості населення», значення якого у 2013 р. порівняно з 2012 р. зменшилося на 1% при незначному коливанні стандартного відхилення у 0,2%.

Загалом за показниками «Рівень безробіття», «Частка працівників, які отримують зарплату менше 1,5 прожиткових мінімумів», «Співвідношення середньої та мінімальної заробітних плат» у 2012-2013 рр. спостерігалось незначне зменшення щільності розподілу даних показників навколо середнього значення: від 0,4% до 3,6%. Це демонструє позитивну динаміку зміни даних показників та вирівнювання їх на загальноукраїнському рівні. Стосовно показника «Рівень охоплення соціальним страхуванням» можна сказати, що не дивлячись на зростання його середнього значення по Україні на 0,94%, при цьому щільність розкиду даних залишалась на минулорічному рівні, що свідчить про невисокий рівень публічності та юридичної захищеності зайнятості населення в Україні.

Отже, як показали дослідження існуючих умов гідної праці в Україні за основними показниками, які визначені Методикою вимірювання регіонального людського розвитку [1], в Україні необхідно розвивати та впроваджувати основні принципи гідної праці і удосконалювати систему стимулювання, що дозволить на національному рівні поглибити гуманізацію праці в контексті євроінтеграції країни.

Список використаної літератури

1. Методика вимірювання регіонального людського розвитку від 13.06.2012 № 123-м // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : сайт www.ukrstat.gov.ua.
2. Регіональний людський розвиток : Статистичний бюлетень / Відп. за вип. О.О. Кармазіна. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – 62 с.
3. Регіональний людський розвиток : Статистичний бюлетень / Відп. за вип. І.В. Калачова. – К. : Державна служба статистики України, 2013. – 60 с.